

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce **J. K.**, zastoupeného JUDr. Petrem Práglem, advokátem se sídlem Ústí nad Labem, Dlouhá 5, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Ústí nad Labem**, se sídlem Ústí nad Labem, Velká hradební 61, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2002, č. j. 4337/110/1/02, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 9. 2005, č. j. 15 Ca 180/2005-48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta JUDr. Petra Prágla **s e u r č u j e** částkou 2 150 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 2. 12. 2003 u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2002, č. j. 4337/110/1/02, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu v Libochovicích ze dne 5. 12. 2001, č. j. 25431/01/197970/1619 – dodatečnému platebnímu výměru č. 1010000105. Tímto rozhodnutím správce daně žalobci doměřil daň z příjmů fyzických osob za rok 1998 ve výši 701 276 Kč.

Usnesením ze dne 22. 6. 2004, č. j. 5 Ca 125/2004-16, městský soud věc postoupil místně příslušnému Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 11. 5. 2005, č. j. 1 Afs 131/2004-37.

Krajský soud v Ústí nad Labem pak usnesením ze dne 26. 9. 2005, č. j. 15 Ca 180/2005-48, žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v existenci překážky věci soudem již rozhodnuté. Krajský soud totiž již o žalobě žalobce proti napadenému rozhodnutí žalovaného rozhodl rozsudkem ze dne 12. 11. 2003, č. j. 15 Ca 525/2002-46. Kasační stížnost žalobce proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Afs 23/2004-82.

Proti tomuto usnesení žalobce (dále též stěžovatel) brojil včasnou kasační stížností. Namítl, že v daňovém řízení mu byla stanovena daň podle pomůcek, přestože pro tento postup správce daně nebyly splněny zákonné podmínky. Se žalobcem nebylo vedeno žádné vytykácí řízení. Rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se zprávou o daňové kontrole a bylo věcně nesprávné, neboť byla vyměřena vyšší daň. Současně bylo žalobci odepřeno nahlédnutí do daňového spisu a seznámení s použitými pomůckami. Na daňové řízení se přitom v plném rozsahu vztahuje nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 29/05.

Dále uvedl, že krajský soud mu odmítl ustanovit advokáta, čímž mu v podstatě znemožnil podání opravného prostředku a znemožnil mu tak přístup k soudu.

Napadené usnesení popírá čl. 90 Ústavy české republiky, čl. 36 odst. 1, 2, čl. 37 odst. 2, 3, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a je v rozporu se základními principy soudního řízení. Soudy žalobci neposkytly od roku 2001 ochranu před nezákonnými postupy správců daně.

Přímo k napadenému usnesení pak žalobce konkrétně uvedl, že v řízení vedeném pod sp. zn. 15 Ca 525/2002 krajský soud nepřezkoumal žalobu v požadovaném rozsahu, tj. z věcné a skutkové stránky, když to neumožnila protiústavnost o. s. ř., jak rozhodl Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl. ÚS 16/99. Krajský soud totiž zkoumal pouze to, zda byl žalovaný oprávněn vydat rozhodnutí, nezabýval se však tím, že v daňovém řízení došlo k závažným vadám (byly odmítnuty veškeré žalobcem předložené důkazy, nebyl seznámen s použitými pomůckami, nebylo mu umožněno nahlížet do spisu, došlo k nezákonně opakované daňové kontrole), přičemž odmítnutí důkazů soud v rozsudku nijak neodůvodnil. Nejvyšší správní soud pak v řízení vedeném pod sp. zn. 3 Afs 23/2004 pouze převzal závěry krajského soudu, aniž provedl potřebné dokazování. Ve věci rozhodl bez jednání, což žalobci znemožnilo předložit další důkazy v jeho prospěch, které získal po ukončení předchozího řízení.

Napadeným usnesením tak bylo žalobci opakovaně znemožněno přezkoumání žaloby soudem, čímž mu byla odmítnuta soudní ochrana dle čl. 36 odst. 1, 2 Listiny, a dále mu bylo odepřeno právo na spravedlivé řízení a účinný právní prostředek nápravy, jak stanoví mezinárodní smlouva. Uvedená rozhodnutí soudů pak vyvolávají stav právní nejistoty. Žalobce je též vystaven libovůli a exekucím ze strany správních orgánů.

Z výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ustanovený zástupce žalobce pak v doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 11. 2005 uvedl, že krajský soud rozhodl o odmítnutí žaloby neurčitým výrokem.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Co se týče samotné podstaty této věci, tedy důvodu odmítnutí žaloby krajským soudem, a zároveň důvodu tvrzeného odmítnutí soudní ochrany, nutno odkázat na § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh i tehdy, jestliže soud o téže věci již rozhodl.

Uvedené ustanovení zakotvuje jako jednu z tzv. negativních podmínek řízení překážku věci rozhodnuté (*impedimentum rei iudicatae*) bránící tomu, aby věc, o níž bylo soudem meritorně rozhodnuto, byla znovu projednávána (srov. č. 538/2005 Sb. NSS). Soud k ní přihlíží kdykoli za řízení, její existence způsobuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Jedná se o uplatnění zásady obecně platné v každém řízení, že o téže věci nelze rozhodovat dvakrát (*ne bis in idem*), jež brání dvojímu projednání a rozhodování o témže předmětu řízení mezi týmiž účastníky. Jako taková je tato zásada jedním z pilířů principu právní jistoty mezi účastníky právních vztahů.

Podmínky pro odmítnutí návrhu z důvodu překážky věci rozhodnuté jsou tedy dvě: totožnost věci a existence meritorního soudního rozhodnutí o ní.

Totožnost věci je určována totožností účastníků řízení a totožností předmětu řízení. Z příslušných soudních spisů (Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 15 Ca 525/2002 a 15 Ca 180/2005) Nejvyšší správní soud zjistil, že v obou případech bylo předmětem řízení rozhodování o žalobě (ze dne 20. 11. 2002, resp. 28. 11. 2003) žalobce, tedy jedné a téže fyzické osoby, proti rozhodnutí žalovaného Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 13. 9. 2002, č. j. 4337/110/1/02. Je tedy zřejmé, že totožnost věci byla dána.

Splněna byla i podmínka existence meritorního soudního rozhodnutí v téže věci. Za meritorní rozhodnutí je v případě správního soudnictví nutno považovat především rozsudky, a z usnesení pouze ta, kterými se rozhoduje ve věci (§ 53 odst. 1 s. ř. s.). O první žalobcově žalobě ze dne 20. 11. 2002 rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem zamítavě rozsudkem ze dne 12. 11. 2003, č. j. 15 Ca 525/2002-46. Lze jen doplnit, že kasační stížnost proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Afs 23/2004-82.

Vzhledem k výše uvedenému kasační soud shledal, že ve vztahu k žalobcově žalobě ze dne 28. 11. 2003 existovala v době rozhodování krajského soudu (dne 26. 9. 2005) překážka věci rozhodnuté – soud o téže věci již rozhodl. Šlo o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení o této žalobě, pro který v tomto řízení nebylo možné pokračovat. Krajský soud proto správně tuto žalobu odmítl.

Na základě závěru o správnosti odmítnutí žaloby kasační soud dále shledal, že neustanovením advokáta pro řízení o žalobě ze dne 28. 11. 2003 žalobci nemohla být způsobena žádná újma na jeho procesních právech, neboť případné ustanovení zástupce by

vzhledem k existenci neodstranitelného nedostatku podmínek řízení bylo ve vztahu k nutnému výsledku řízení zjevně neefektivní a nadbytečné a vedlo by pouze k neopodstatněnému zvyšování nákladů řízení. Pokud žalobce tvrdí, že mu tímto postupem soudu bylo v podstatě znemožněno podání kasační stížnosti (o níž je v tomto rozsudku pojednáváno - *sic!*), je nutno poukázat na mechanismus rozhodování o žádosti účastníka řízení na ustanovení zástupce zakotvený v § 35 odst. 7 s. ř. s., jenž v sobě zahrnuje též stavění lhůty stanovené pro podání návrhu na zahájení řízení, a dále zejména na skutečnost, že pro řízení o této kasační stížnosti byl žalobci usnesením ze dne 20. 10. 2005 advokát ustanoven.

Pokud jde o tvrzenou a blíže nekonkretizovanou poznámku stěžovatele o neurčitosti výroku o odmítnutí žaloby, nemůže se s ní Nejvyšší správní soud ztotožnit. Podle § 46 odst. 1 s. ř. s. je soud povinen návrh (žalobu) odmítnout, nastanou-li zákonem předvídané skutečnosti. Ve správním soudnictví je tak znění výroku usnesení o odmítnutí návrhu dáno zákonem. Součástí tohoto usnesení pak není pouze jeho výrok, nýbrž také záhlaví, odůvodnění a poučení o opravných prostředcích. Soudní rozhodnutí je pak třeba posuzovat jako celek. V záhlaví rozhodnutí jsou jednoznačným způsobem identifikováni účastníci tohoto řízení (tj. žalobce a žalovaný) a rovněž správní rozhodnutí, které je předmětem soudního přezkumu (toto je identifikováno uvedením jak správního orgánu, který je vydal, tak dne, kdy se tak stalo a rovněž čísla jednacího). Ve výroku je pak uvedeno jakým způsobem soud rozhodl a v jeho odůvodnění je uvedeno, proč tak učinil. Tak tomu bylo i v této právní věci, napadené usnesení odpovídá zákonným požadavkům na obsah písemného vyhotovení rozhodnutí (§ 55 odst. 5, § 54 odst. 2 s. ř. s.).

Námítky, kterými stěžovatel brojil proti rozhodnutí žalovaného, poukazující na vady daňového řízení a na nesprávnost vyměřené výše daně, pak nemířily vůbec proti odmítnutí žaloby, nýbrž směřovaly do posouzení věci samé. Tyto důvody se nijak nevztahují k napadenému usnesení. Krajský soud se namítanými otázkami vůbec nezabýval, neposuzoval věc samu, neboť nedostatek podmínek řízení mu to neumožnil, a ani Nejvyšší správní soud se jimi tak nemůže zabývat.

Kasační stížnost lze totiž podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl, rozhodl tedy o tom, že v soudním řízení nebude pokračováno. V takovém případě z povahy věci pro stěžovatele přicházel v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Tento důvod je ve vztahu k důvodům podle písmen a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písmene e), vylučuje to důvody podle písmen a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu v každém případě i tehdy, byla-li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo je-li rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je u kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu (na zahájení řízení) z povahy věci vyloučen, když se v tomto případě jedná sice o rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem končí, ovšem nikoli o rozhodnutí ve věci samé. Ovšem toliko rozhodnutím soudu ve věci samé lze posuzovat vady řízení před správním orgánem včetně nepřezkoumatelnosti jeho správního rozhodnutí, jak jsou definovány jako důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Zmiňované důvody jsou tak v daném případě nepřípustné.

K namítaným vadám řízení před soudem při projednávání „první“ žaloby ze dne 20. 11. 2002 je nutno nejprve uvést, že právo na podání opravného prostředku nelze srovnávat s právem na procesní úspěch ve věci. Možnost neúspěšného účastníka řízení v podstatě donekonečna se domáhat přezkoumání jemu nevyhovujícího rozhodnutí by byla v příkrém rozporu s již výše uváděným principem právní jistoty. Poté, co krajský soud shledal existenci překážky věci rozhodnuté, nemohl se již zabývat věcí samou, resp. správností předchozího soudního meritorního rozhodnutí, a musel žalobu odmítnout.

K tomu je nad rámec nutno dodat, že o „první“ žalobě ze dne 20. 11. 2002 krajský soud rozhodoval již za účinnosti s. ř. s., tedy v rámci plné jurisdikce, a opětovně zdůraznit, že kasační stížnost žalobce proti rozsudku krajského soudu byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Afs 23/2004-82. Ústavní stížnost žalobce proti tomuto rozsudku pak Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 8. 8. 2006, sp. zn. IV. ÚS 516/05.

Nejvyšší správní soud tedy shledal stěžovatelovy námitky dílem nedůvodnými, dílem nepřipustnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobci byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (jak plyne z čl. II. vyhlášky č. 276/2006 Sb.), a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 10. 11. 2005, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 1 000 Kč a 2 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2 150 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. září 2006

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu